

РОЗДІЛ 10 СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК:347.9

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.71.56>

АДВОКАТУРА В «ХМАРІ»: НОВІ ЦИФРОВІ ВИКЛИКИ ТА РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Бадзелюк П.П.,
*здобувач кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Бадзелюк П. П. Адвокатура в «хмарі»: нові цифрові виклики та реалії сьогодення.

Цифровізація стала модним словом у юридичному світі, викликаючи значний інтерес до майбутнього юридичної професії. На ринок юридичних послуг вийшла низка інноваційних юридичних компаній постачальників послуг, що в даний час кидає виклик монополії юристів на практику права і, зрештою, змінює спосіб виробництва в юридичній сфері. Ми вже стали свідками значної цифровізації у належній обачності, перевірці договорів, юридичних дослідженнях, електронному виявленні, технології прогнозування та автоматизації документів, а такі інструменти, як клієнтські портали та платформи для співпраці на базі Інтернет, щодня стають все більш досконалими.

Відтак, у самому широкому розумінні під хмарним середовищем прийнято розуміти конкретну модель збереження даних, інформації, яка регулюється та обробляється численними серверами у всевітній павутині. Найбільш простими словами, хмарне середовище можна пояснити як велику містку шафу, призначену для зберігання фото, відео, документів, і так далі. Однак, прогресивність цифрових технологій, невпинне колесо промислової революції та вкраплення штучного інтелекту в кожен клітинку людського життя дають свої плоди, тим самим, масштабно розширюючи можливості хмарних технологій. Зокрема, хмарні платформи стають не тільки інструментом для зберігання інформації, а й повноцінним засобом із створення програмних продуктів, керування ними, оперування обчислювальними ресурсами тощо. Так, зазначені технології вражають своєю мобільністю та зручністю, адже, де б ти не був, всі твої напрацювання, та майже весь офіс у тебе завжди в кишені, від користувача вимагається лише стабільне підключення до мережі.

Повсюдна реклама цифрової продукції є дуже заманливою пропозицією, але який вона чинить вплив на конкретну досліджувану галузь спробуємо розкрити в межах нашого дослідження.

Адвокатська діяльність являє собою комплекс процедурних завдань, які лягають в томи щоденних буднів адвоката. Цифровізація ж адвокатської діяльності є назрілим та актуальним, з точки зору масштабної інформаційно-телекомунікаційної революції питанням. А з огляду на дискусійність та відсутність єдиної чіткої позиції з даної проблематики, вважаємо це питання своєчасним та доречним.

Ключові слова: адвокат, адвокатська діяльність, цифровізація адвокатської діяльності, хмарне середовище.

Badzeliuk P. Advocacy in the cloud: new digital challenges and realities of today.

Digitization has become a buzzword in the legal world, arousing considerable interest in the future of the legal profession. A number of innovative legal service providers have entered the legal services market, which is currently challenging the monopoly of lawyers on the practice of law and, ultimately, changing the way of production in the legal field. We have already witnessed significant digitization in due diligence, contract review, legal research, electronic detection, document forecasting and automation technologies, and tools such as client portals and Internet collaboration platforms are becoming more sophisticated every day.

Thus, in the broadest sense, the cloud environment is understood to mean a specific model of data storage, information that is regulated and processed by numerous servers on the World Wide Web. In the simplest terms, the cloud environment can be explained as a large spacious closet designed to store photos, videos, documents, and so on. However, the progress of digital technologies, the relentless wheel of the industrial revolution and the infusion of artificial intelligence into every cell of human life are bearing fruit, thereby greatly expanding the capabilities of cloud technology. In particular, cloud platforms are becoming not only a tool for storing information, but also a full-fledged tool for creating software products, managing them, managing computing resources and more. Yes, these technologies impress with their mobility and convenience, because wherever you are, all your experience, and almost the entire office you always have in your pocket, the user requires only a stable connection to the network.

The ubiquitous advertising of digital products is a very tempting proposition, but we will try to unravel the impact it has on a particular research area.

Advocacy is a set of procedural tasks that fall into the part of everyday life of a lawyer. The digitalization of advocacy is a pressing and topical issue in terms of the large-scale digital revolution. And given the controversial and lack of a single clear position on this issue, we consider this issue timely and appropriate.

Key words: advocate, advocacy activity, digitalization of advocacy activity, cloud environment.

Постановка проблеми. Юридична галузь проходить через перехідну фазу зі зміною попиту та пропозиції юридичних фірм та альтернативних постачальників юридичних послуг. Практика юридичних фірм переходить від підходу, орієнтованого на юриста, до ринку, орієнтованого на клієнта. Ця зміна зумовлена зміною попиту клієнтів, швидкою доставкою та прозорістю за доступними цінами. Юридична галузь знаходиться під величезним тиском, щоб впроваджувати інновації та трансформувати свою традиційну бізнес-модель. Розвиток технологій, керованих даними, сприяв автоматизації юридичних документів. Розвиток штучного інтелекту обіцяє значні зриви в таких юридичних практиках, як електронні відкриття, управління практикою, управління контрактами, бізнес-менеджмент та вирішення спорів в Інтернеті.

Сучасні юридичні фірми стикаються з багатьма проблемами для бізнесу, зокрема із зростаючою конкуренцією, бажанням клієнтів отримати більшу цінність, тиском на прибутковість, зниженням зростання доходів та загрозами кібербезпеки, які можуть зруйнувати їхню репутацію та репутацію клієнта. Для багатьох юридичних фірм і внутрішніх юристів відповідь криється в цифрових технологіях, таких як хмара та штучний інтелект (AI), які можуть допомогти їм упроваджувати інновації, краще використовувати нові ринкові можливості, підвищувати ефективність компанії та знижувати ризики. Хмарні обчислення усувають потребу в апаратному забезпеченні, яке належить користувачеві. Останнє замінюється хмарним сервісом на основі підписки, який забезпечує кращий захист організації та її клієнтів та економить витрати. Крім того, це дозволяє легко обмінюватися файлами та співпрацювати між адвокатами, які працюють над одним проектом, усуваючи нескінченні купи паперу, що передаються між офісами.

Безумовно, за симбіозом технологій та права – майбутнє юридичної професії. Часи швидко змінюються. Технологічна революція останніх десятиліть повністю змінила статус-кво минулого, порушивши повсякденне життя так, як люди не могли собі уявити в минулому. Зміни відбулися кардинальні та в той же час лінійні. Можливості майбутнього, передбачуваного століття тому, зараз в межах досяжності.

Метою статті є аналіз впливу цифрової революції на правову реальність в частині провадження професійної правової допомоги, оцінка такого впливу, окреслення його позитивних та негативних рис.

Виклад основного матеріалу. Переходячи безпосередньо до розкриття предмету даного дослідження, спробуємо охарактеризувати зміст та правову сутність проблематики «хмарного сховища» з метою її подальшого співставлення із порядком провадження адвокатської діяльності, її ролі та значення в межах останньої.

В самому широкому розумінні хмарні обчислення являють собою надання обчислювальних послуг, включаючи сервери, сховище, бази даних, мережу, програмне забезпечення, аналітику та інтелект, через Інтернет («хмару»), з метою якнайшвидшого та найкращого пропонування інноваційних рішень, гнучких ресурсів та економії часу [1].

«Хмара – це метафора Інтернету. Це ребрендинг Інтернету», – каже Реувен Коен, співзасновник CloudCamp, курсу для програмістів. «Саме тому йде бурхлива дискусія. Оскільки вона є метафорою, вона відкрита для різних інтерпретацій» [2, с.1].

В більшості випадків, частина дискусій полягає в тому, кому ж належить ідея винаходу віртуального сховища. Поняття мережевих обчислень виникло в 1960-х роках, але багато хто вважає, що перше використання «хмарних обчислень» у його сучасному контексті відбулося 9 серпня 2006 року, коли тодішній генеральний директор Google Ерік Шмідт представив цей термін на галузевій конференції. «Що цікаво [зараз], так це те, що з'явилася нова модель, — сказав Шмідт. — Я не думаю, що люди дійсно зрозуміли, наскільки велика ця можливість насправді. А починається така з того, що послуги та архітектура даних мають бути на серверах. Ми називаємо це хмарними обчисленнями — вони повинні бути десь у «хмарі» [3].

Термін став ширше використовуватися наступного року після того, як такі компанії, як Amazon, Microsoft та IBM, також почали рекламувати зусилля щодо хмарних обчислень. Тоді ж досліджувана категорія вперше з'явилася в газетних статтях, таких як звіт New York Times від 15 листопада 2007 року, який містив заголовок «IBM просуває «хмарні обчислення», використовуючи дані здалеку». У ньому описані туманні плани щодо «суперкомп'ютерів на базі Інтернету» [4].

У довіднику із використання хмарного сховища університету Північної Кароліни в Чапел-Хілл під хмарним сховищем мається на увазі мережа комп'ютерів, що належать одній особі чи компанії, де інші люди чи компанії можуть зберігати свої дані. Так як на персональному комп'ютері все зберігається на одному фізичному пристрої – жорсткому диску. Хмарне сховище відноситься до віртуальної області зберігання, яка може охоплювати багато різних фізичних пристроїв зберігання даних. Коли користувачі реалізують інструменти хмарного сховища, деякі файли можуть бути на фізичному сервері в Нью-Йорку, а інші файли — на фізичному сервері в Каліфорнії. Оскільки більшість користувачів не знають, де знаходяться їхні фізичні файли, використання хмарного сховища можна розглядати як туманну, недоторкану річ – так само, як саму хмару! [5].

За загальним правилом категорії хмарних технологій можна представити в наступному вигляді:

– *Публічна хмара* — це одна з моделей хмарних обчислень, яка надає послуги та забезпечує односторонній доступ багатьох користувачів до сервісу. Однак, функції з управління та обслуговування даною платформою в користувачів відсутні, позаяк вся відповідальність покладається на її власника. Абонентом зазначених сервісів може стати будь яка фізична особа або ж компанія. Сюди можна включити: Amazon Web Services, Microsoft Azure, IBM Cloud, Google Cloud Platform, Хмара Oracle тощо.

– *Приватна хмара* також є однією з моделей хмарних обчислень. Остання являє собою своєрідну ІТ-платформу, яка контролюється та експлуатується лише одним абонентом у власних інтересах. Інфраструктура із управління та обслуговування зазначеної платформи може зосереджуватися або у приміщеннях користувача або ж у зовнішнього провайдера, чи частково і у провайдера та користувача. Найбільш популярними приватними хмарними платформами являються: Hewlett Packard Enterprise, VMware, Dell, Private Cloud Appliance Oracle, IBM та інші.

– *Гібридна хмара* є поєднанням елементів публічної та приватної хмари. Деякі критичні дії виконуються у приватній хмарі, а не критичні – у загальнодоступній хмарі. Вона надає як загальнодоступні, так і приватні функції хмарної масштабованості. Функціональність досліджуваного типу дає безпечні ресурси, які мають меншу вартість. Мережа стає складною через приватні та публічні хмари. Це наділяє останню більшою контрольованістю за безпекою даних і додатків і дає дозвіл на доступ до системи з різних платформ через Інтернет. До даного типу ІТ-інфраструктури можемо віднести: AWS Outposts, Azure Stack, Azure Arc, Google Anthos and VMware Cloud on AWS. [6].

Хмарні обчислення пропонують різні типи послуг, які можна розділити на три категорії: програмне забезпечення як послуга (Software as a services), платформа як послуга (Platform as a service) та інфраструктура як послуга (IAAS). Програмне забезпечення як сервіс (SAAS) — це програма, яка є інтерфейсом між хмарою та користувачем. Платформа як послуга (PAAS) надає інструменти або ресурси для створення програмного забезпечення чи створення власне програми. Інфраструктура як послуга (Infrastructure as a service) не надає послуги клієнту, а надає лише обладнання (наприклад, процесор, монітор, мережевий інструмент тощо) [7].

Представивши загальну картину проблематики хмарних технологій, спробуємо дати оцінку впливу на правову діяльність адвоката, її сутність та роль в межах останньої.

Так, в межах буденної діяльності адвоката переважає низка однотипних процесуальних документів, нормативних актів, договорів, контрактів та що найголовніше, конфіденційної інформації. Все зазначене вище, потребує від адвокатів значних зусиль із упорядкування документації, забезпечення її належної схоронності та зручності у використанні.

Динамічний юридичний ландшафт змушує юридичні фірми вибирати управління практикою на основі хмари, щоб залишатися в грі. Згідно зі звітом Американської асоціації юристів про дослідження юридичних технологій за 2021 рік, 60% юристів користуються хмарними сервісами, серед яких, зокрема: Dropbox (62%), Microsoft Teams (41%), Microsoft 365 (48%), iCloud (20%), Vox (11%) і Evernote (11%). Однак, дані цифри досить дивують, оскільки, порівняно зі Звітом за 2020 рік, загальний показник зріс всього на 1% і це включаючи питання пандемії коронавірусної хвороби, яке акумулювало дистанційність юридичної практики.

- У Звіті, зокрема, вказується на такі основні стримуючі впровадження хмарних платформ, фактори, як:
- занепокоєння щодо конфіденційності даних;
 - небажання переходити на новий для себе інтерфейс;
 - відсутність контролю над даними;
 - занепокоєння щодо відсутності контролю над оновленням інтерфейсу [8].

Звертаючись до вітчизняної законодавчої практики, відмітимо, що станом на теперішній час у нас відсутній досконалий нормативно-правовий механізм, який би регулював дане питання. Оскільки, використання хмарних технологій в особистих цілях та питання впровадження таких технологій в діяльність адвокатів є абсолютно різними категоріями. По суті, одним із механізмів врегулювання таких відносин на даний час є норми публічного приватного права.

Однак, принагідно відмітити, що Верховною Радою України 17 лютого 2022 року прийнято Закон № 2075-IX «Про хмарні послуги», дата набрання чинності якого відбудеться 16 вересня 2022 року [9]. Основною метою прийняття такого прослужило спрямування політики на врегулювання правових відносин, пов'язаних із обробкою та захистом даних під час використання технологій хмарних обчислень, надання хмарних послуг. На думку авторів, прийняття цього законопроекту сприятиме активізації робіт із запровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у публічному секторі, що дасть змогу створити умови для ефективного використання державних ресурсів відповідно шляхом впровадження новітніх технологій обробки інформації. Однозначно для нашої країни це вкрай важливо, оскільки ми належимо до трьох топкраїн Європи за швидкістю розвитку інформаційних технологій та диджиталізації [10].

Своєю чергою, проаналізувавши понятійно-категоріальний апарат та функціональну спрямованість хмарних платформ, можемо виокремити такі плюси впровадження їх у професійну правову діяльність адвокатів:

– *доступність*. Використовуючи хмарне програмне забезпечення, програми та документи можна отримати з будь-якого місця. Єдиною вимогою залишається стабільне підключення до Інтернету. Користувачі наділяються можливістю постійного доступу до своїх даних і всіх супутніх матеріалів, навіть під час подорожі чи у віддаленому місці. Будь-які внесені зміни автоматично оновлюються в програмі, таким чином забезпечуючи безпомилковість у процесі використання. Також немає обмежень на кількість даних, до яких можна отримати доступ.

– *ощадливість*. Витрати на обладнання, постачальників, технічне обслуговування, ІТ-персонал тощо можна значно зменшити, перейшовши на управління юридичною практикою на основі хмари.

– *безпеку*. Дані, що зберігаються на серверах, є високобезпечними, оскільки центри обробки даних відповідають останнім стандартам аудиту. Постачальники хмарних обчислень забезпечують цілодобовий моніторинг безпеки та розширені процедури доступу на основі біометричних даних. Крім того, існує фізична безпека для центрів обробки даних, а також регулярне тестування, що забезпечує розширений захист даних. Дані також зашифровані, що гарантує конфіденційність даних клієнта та юридичної фірми. Постачальники обслуговують кілька серверів, тому дані завжди залишаються резервними та безпечними.

– *зручність у використанні*. На відміну від інших локальних систем управління практикою, які потребують часу для налаштування, встановлення та навчання, програмне забезпечення хмарних обчислень можна швидко розгорнути в будь-якій юридичній фірмі. Хмарні рішення працюють у веб-браузерах, які можна розгорнути за лічені хвилини. Під час навчання також практично немає кривої навчання, оскільки більшість співробітників знайомі з хмарними додатками.

– *гнучкість*. Завдяки хмарним обчисленням адвокатам пропонується неперевершений рівень свободи, оскільки вони можуть виконувати свою роботу в будь-який час і в будь-якому місці. Оскільки програми доступні віртуально, адвокати можуть легко отримувати доступ до важливих документів, розкладів, керувати контрактами та іншими важливими даними.

Висновки. Отже, як бачимо, перехід стандартної «офісної» роботи адвокатури до вищих ІТ-щабелів є динамічним та неминучим. Занепокоєння, які виникають у адвокатів на рахунок використання хмарного середовища, частіше за все викликані недостатньою освіченістю та довірою з боку останніх до пропонованих послуг. Однак, наведене є однозначно виправданим, позаяк, адвокатській діяльності довгий час притаманною була статика.

Своєю чергою, динамічність породжує прогрес та розвиток. Таким чином, перехід та прийняття до розгляду пропозиції хмарного простору є лише питанням часу на даному етапі.

Список використаних джерел:

1. Steve Ranger. An introduction to cloud computing, right from the basics up to IaaS and PaaS, hybrid, public, and private cloud, AWS and Azure. URL: <https://www.zdnet.com/article/what-is-cloud-computing-everything-you-need-to-know-about-the-cloud/> (дата звернення: 02.05.22).
2. Reuven Cohen. The Past, The Present, and The Future of Cloud Computing. *Service technology magazine*. Is. LXXXIII. 2014. P. 1-5.
3. Conversation with Eric Schmidt hosted by Danny Sullivan. 2006. URL: <https://www.google.com/press/podium/ses2006.html> (дата звернення: 03.05.22).
4. Anders Lisdorf. Cloud Computing Basics. A Non-Technical Introduction. Apress Berkeley, CA. 188 p.
5. Introduction to cloud storage. Community workshop series. URL: <https://ils.unc.edu/cws/Handouts/Cloud%20Storage/Cloud-Storage.pdf> (дата звернення: 03.05.22).
6. Habeebullah Hussaini Syed. Overview of cloud computing and its types. March 2019. *SSRN Electronic Journal*. 6(3). P. 61-67.
7. Qahtan M. Shallal, Mohammad Ubaidullah Bokhari. Cloud computing service models: a comparative study. *International Conference on Computing for Sustainable Global Development (INDIACom)*. 2016. IEEE Network. P. 890-895.
8. ABA Legal Technology Survey 2021. URL: https://www.americanbar.org/groups/law_practice/publications/techreport/2021/cloudcomputing/ (дата звернення: 04.05.22).
9. Про хмарні послуги: Закон України від 17.02.2022. № 2075-IX. *Голос України*. 16.03.2022. № 57.
10. Стародуб І. Хмарні послуги. *Юридична практика*. № 47-48. С.1248-1249.